

PERIÒDICH INDEPENDENT, REGIONALISTA,
de Literatura, Art, Montepios, Varietats,
Notícies y Anuncis

Direcció: MUNTANER, 112, 4.ª - 1.ª — Administració: TALLERS, 45, 1.^a

PREU DE SUSCRIPCIÓ: una pesseta TRIMESTRE.—UN NÚMERO SOL, 10 céntims.—ATRASSAT, 15.

CATALANISME PUR

La importància de 'l regionalisme és indiscutible y 's va veient mes cada dia. És precis tancá 'ls ulls per' no véurerla y taparse las orellas per' no sentir-la.

Pero la importància de 'l regionalisme obliga á des-
enmascarar á 'ls que de aqueixa causa nobilíssima y
avuy mes que may salvadora de la patria volen va-
larse 'n per' fer trossos la unitat de la gran y des-
venturada nació espanyola y á 'ls que donant mes
alcans de 'l que tè en realitat á la tontería de quatre
gats, volen ab aquet pretext imposar l' imperi de un
centralisme exagerat y de 'l tot perjudicial á la sa-
lut de 'l poble espanyol.

Los extrems se tocan; tots los extrems són mals;
hem de buscar lo triúmf de la justícia fundats en
principis altament justiciers.

En Espanya l' adveniment de 'l Govern actual ha
donat lloch á que 's parli molt de regionalisme. Nos-
altres vam sèr de 'ls que vam saludar ab simpatía
la pujada á 'l poder de la conjunció feta per medi de
'l programa de Polavieja ab las manifestacions de 'n
Silvela; y fèrms catalanistas, vejèrem ab gust la
entrada de 'l Sr. Durán y Bas en las esferas guber-
namentals, y aplaudírem alguns de ls nomenaments
fets, en especial lo de nostre digne alcalde Dr. Ro-
bert, lo de 'l Excm. Bisbe de Vich per nostra capital
y 'l de 'l Dr. Torras y Bages per' ocupar la vacant
que 'l primer dixerá en la antiga Ausona.

Que 'l Govern no ha estat á la altura que era d'
esperar, no pot duptarse: que ha topat ab grans
inconvenients y forts entrebanchs tampoch s' ha de
negar, y que per abdos motius á la vegada ha donat
llloch á que 'l regionalisme despertí, sobre tot en
nostra Catalunya, és cert; com ho és igualment que
aqueix despertament ha servit de pretext á 'ls exa-
gerats, tant á 'ls que volen continuar 'sent caçibs
valentse de la centralisació com á 'ls que aspiran á
un caciquisme regional per' fer actes impropis de 'l
catalanisme pur.

Aquet procura pe 'l benestar de 'ls catalans, y á 'l
sustentar la idea regionalista ho fá recordantse de
que en la península ibérica hi ha altrás regións que
són fillas de la mateixa Espanya que ha de amparar
ab son mantell tant á ellas com á aquesta en que
nosaltres hem nascut.

Lo 'regionalisme verdader no és egoista: no diu
volem la ditxa solsament á casa nostra, sino que de-
sitja la prosperitat de las demás per medi de la des-
centralisació necessaria per' governarse autonomicament
cada una en lo que sia de son règimen interior, per-
que dintre d' ella 's governi cada municipi de la ma-
nera que millor li sembli en aquells assumptos que
no traspossin las fitas de 'l terme comunal, per-
que cada barri, diguemho aixís com á demostració
exagerada, obri com vulgui en tot alló que á 'l barri
sols se refereixi; tal com se fá en las familias, que
cada una fa á casa seva alló que be li hi plau men-
tres no sia en perjudici de 'ls que viuen en la casa
del costat.

Lo regionalisme—y per lo tant lo catalanisme
pur—va de l' individu á la família, d' aqueixa á la
casa comunal, de aquí á la regió y de la regió á la
patria, volent sols y sempre la unitat y la indivisió
de aquesta com á suprema aspiració.

Aixó és lo que haarfán de observar los homes que
volen interessarse desde Madrid pe 'l pervindre de
nostra nació avuy desventurada y per aqueixa sola
raó mes acreeedora á 'l carinyo y á 'l respecte de
sus fillas; això es, de las regións que precisament la
constituexen.

Galicia, Andalusia, las Castillas, Catalunya, Ara-
gó, las Vascongadas, Valencia, las Balears, ¿serfan
la nació espanyola si no hi haguès entre ellas son-
llas de unió que no deü desferse may? Aquet conjunt
de petites nacionalitats, cerfa Espanya si prosperessin
las utopías de 'ls que ab la disfressa de regiona'isme
aspiran á fer trianfar un separatisme ridícul, pretes-
tant que la contralisació 'ns arruina? ¿Ahont anirfám
á parar si ab la excusa de que de Madrid parteixen
las lleys, quant aqueixas no 'ns son favorables ó
agradoses haguèssim d' anar contra Madrid? ¿ahont
anirfám á parar si á Madrid quant per desacerts de

l' govern ó de 'ls que intervenen en la direcció de la cosa pública, reben notícies de 'l descontent de tal ó qual regió, no tinguessin a'tre recurs que insultarla atribuint injustament idees destructoras de la unitat nacional á aquelles personalitats que en lloch de sustentarlles, senten precisament germinar en sos cors con gran patriotisme, gran en lo doble sentit de que és lo patriotisme envers la regió ó si 's vol la patria petita ensemps que envers la nació ó sia la patria gran?

Pero aixís com aquí quatre ilusos que ab tota sa xerrameca y sa exagerada propaganda no arrastran ni arrastrarán may per fortuna la opinió de 'l país fan soroll excessiu y perjudicial ab sos actes y manifestacions y ab sos portaveus en los que hi campeja la hipocresia ab la capa de la veritat, aixís també á Madrid se parla sense coneixement exacte de assumtos delicadíssims, barrejant noms y llets ab lo sol intent de matar aqueixas idees regionals, aqueix catalanisme pur destinat tal volta á sèr un día la salvació de tot Espanya.

Ara s' ha vist: Ab motiu de la visita de la esquadra francesa, han estat obsequiats con correspon los marinos de la nació veïna: se 'ls ha convidat á un sopar en lo gran Saló de Cent, s' han pronunciat discursos: nostre distingit alcalde Dr. Robert ha dit que Barcelona te simpatias per la Fransa, perque encara que 'ns separa la cordillera de 'ls Pirineos, estem units per las ayguas de un mateix mar y nostre cel s' ajunta ab la de aquella terra; y aqueixa afirmació senzill, exacta, poética, hermosa y altament espanyola per dir que entre Fransa y Espanya, ó millor encara entre Fransa y Catalunya hi ha una barrera de la naturalesa que s' oposa com una muralla forta á unirnos á aquella nació republicana, ha bastat per tatxar de separatista á 'l Dr. Robert y per donarli 'l dictat de alcalde traïdor. ¡Injusticia de la qual hem de protestar y protestem los que coneixem á 'l Dr. Robert! *El País* periódich de 5 céntims, que ho digué: 'l país, lo poble no ho creurá may! Perque en lo «Tivoli» uns exagerats, prescindint de la cultura y la galanteria é insultant á 'l pundonorós Mr. Fournier que haventse tocat en son honor «La Marsellesa» va indicar que 's toqués «La Marcha Real», 's opusaran á aqueix desitj de reciprocitat y ab aquest motiu se promoguè un esbalot, fent cas de un soroll de pocas nous hi ha hagut diputat-polstich de banderla—que per donar un disgust més y mortificar á 'l Govern, ha fet tronar y plórer y desde 'l Congrés ha llensat contra 'l ilustradíssim catalanista y eminent Príncep de la Iglesia Dr. Morgades, actual Bisbe de Vich y electe de nostra diócesis, lo calificatiu de separatista, demostrant aqueix diputat no coneixer a 'l Dr. Morgades ni saber tant sols si és Bisbe de Vich ó de Barcelona, desde 'l moment que confonent Torras ab Morgadas, y Barcelona ab Vich, atribueix á aquet Prelat treballs intel·lectuals com *La Tradició catalana* en que may ha tingut cap art ni part.

Hay que distinguir, pot dirse á 'l Sr. Romero Robledo: lo Bisbe de Vich estima tant á Espanya com á Catalunya: no s' ha mostrat may separatista; no ha privat may de predicar en castellá: procura, sí, que sempre que 's puga, 's parli catalá desde la Catedral de 'l Esperit Sant, perque las personas poch instruïdas treguin bon profit de las prédicas: ell mateix escriu en castellá las pastorals, que 'l Sr. Romero Robledo no las déu llegir, puig si las conegues

veuria en totas y en cada una d' ellas un fondo altament religiós y eminentement d' amor á Espanya.

Tampoch déu tenir noticia 'l Sr. Romero Robledo de altres actes, d' altres escrits, d' altres documents solemnes de 'l ilustre Bisbe Dr. Morgades. Veji son discurs de fa sis anys, pronunciat per aqueix Prelat desde la Presidencia de 'ls Jochs florals, la festa típica de 'l catalanisme, y 's convencerá de que 'l restaurador de Sta. Maria de Ripoll comensa manifestant son amor á la patria y diu que en Ripoll será donada la nota regionalista per la Iglesia, per la Ciencia y per l' Art, que allí han procurat grabar en cada una de las pedras y en cada detall de la restauració, las lleys y reglas á que debem subjectarnos pera poder conseguir lo fi de nostras aspiracions regionals «dintre la unitat de la patria espanyola».

Allí 'l Dr. Morgadas encoratja á 'l catalanista dient que quant un poble és digne de una cosa en realitat la obté, y després de afirmar que las precipitacions y las intemperancias poden fins impedir lo que és anhel de 'ls bons, assegura que són mes temibles los enemichs de casa que 'ls de fora, y acaba sentant que pe 'l camí de la prudencia y la templança arribarem á la exaltació de nostra Catalunya, logrant la benevolencia de las regions germanes y venint á ser lo poble catalá lo centinella que Déu ha posat á las portas de la patria «pera defensar la integritat nacional».

Es separatista qui s' expressa aixís? ¿pót serho? No, y per 'xó convé ferho constar, per desvirtuar aquelles afirmacions fetas sense com yá ni com vé, sense probas y ab la *sans façon* de dir que en lo Parlament no s' ha de probar lo que s' afirma. ¡Aixís está 'l parlamentarisme!

Pero no 's troba en semblant grau de desprestigi 'l catalanisme y menos lo catalanisme pur, aquet catalanisme que no s' exhibeix en assembleas ni escriu constitucions prematuras, que divideix son amor entre sa mare Catalunya per qui anhela tota classe de llibertats dignas de un poble que forma part integrant de Espanya y entre aquesta que és la patria de 'ls regionalistas y de 'ls que no ho són, necessitada avuy de una bona regeneració que á son parer trobará mes facilment inspirantse en sos patriótics ideals, que en los patrioters procediments de 'ls que desde molts anys l' han desgraciada per medi de un centralisme improcedent.

P.

Revista teatral

Tivoli.—S' ha estrenat lo drama líric en tres actes. lletra de 'ls Srs. Dicenta y Paso y música de 'l mestre Chapi.

Lo treball de 'ls dos reputats autors dramátichs és en part cabal, perfecte, irreprotxable; te tal exhuberancia de color local, respiran los personatjes l' ayre d' Andalusia que en totas las escenas s' hi veuhen retratadas las costums de 'l mitjdia ab sos tochs y de passadas rassas.

Hem dit cabal y perfecte en part, perque 'l personatge de P. Antonio creyem és inverossimil en alt grau. Té de capellá sols lo vestit; lo llenguatje, las idees que emiteix, la forma en que ho fá, mes tenen de persona futejada pe 'ls embats de mundanals passions, animada per desganyys erótics, que no de predicadors de las doctrinas d' aquell de quals llabis no 'n fujia may l' esperansa, la mansedumbre, l' respecte y l' amor.

Es ben cert que respón á la incompreensible conducta que ab éll observa Curro Vargas. Per aixó mateis diem lo que diem.

Donchs los autors de 'l libreto, consumats autors dramátichs y molts coneixedor de las exigencies de 'l drama lírich, han portat á 'l músich innumerables situacions per poderse lluhir y coadjuvar á son plan: daguerreotipá 'ls tipos y costums de Andalusia.

¿Ho ha fet lo Mtre. Chapí?

Sí, contestem en absolut.

Fa ja temps que 'l Mire. Chapí posa sa inteligencia que és molta y sa voluntat que és de ferro, á 'l servey de la música espanyola, entrant sempre que se li presta la oportunitat, en la práctica de sos estudis concienzuts fets en los cants musárabes.

No sin altra cosa *Pepe Gallardo y Curro Vargas*.

En un y altre s'hi sent la encantadora placidés de aquelles melodies saturades de certa melanjia bressolada per l'aroma de 'ls tarongers y colorejada pe 'l cel d'aquella terra.

De forma vaga, difusa, si 's vol massa llarga, pesada, pero viva, calenta, veyenthi en son fondo 'l palpitá de una rassa que creá un art minuciós, detallat, plé de filigranas que respoma á sa manera de sentir y llensant per tot indret la gracia y la passió.

Aixó és la música de *Curro Vargas*.

A la primera audició no entussiasma á 'l públich per presentárseli un estil nou, manera d'expressar los sentiments, lluny sempre de lo manosejat en certas obras de 'l género xich y fins posat en ridícul en cafés cantants y en altres llocs ahont se desfá música. Mes una vegada identificat l'espectador ab los personatjes de la obra, posesionat de la trama, sapiguda la finalitat de la mateixa, en repós la imaginació, curada de sorpresas que mes afectan á 'ls ulls que á 'l cap, atent per sentir las estéticas sensacions que náixan de 'l artístich treball de 'ls autors, mes segurs los executants de sos papers resulta la obra de 'l Mtre. Chapí, la mes inspirada de quantas ha donat á 'l públich.

Y aquét aixís ho sent y ho manifesta, aplaudint estrepitosamen las escenas mes culminants.

Una de ellas, l'última de 'l 2.º acte, la que per sa índole y originalitat, á 'l menys per Catalunya, retrata 'l fervor religiós de totas las classes de la societat andalusa, és per nosaltres encantadora, sublime, plena de bellesa y veritat.

¡Quin efecte plástich mes sorprendent produheix véuer á Soledad ajanollada á 'l peus de la Verge cantant la sentida é inspirada *saeta*, qual lletra diu:

*De cielos y tierra encanto
Reina y señora del día,
Madre de Dios, vé mi llanto,
y al hijo del alma mia
ampárale con tu manto!*

Lo duo de 'l mateix 2.º acte, (Soledad y Mariano, tiple y barítono,) és prou per acreditar á un compositor y posarlo en lloch preminent de 'l art musical.

¡Qué be retrata 'ls primers germens de 'l dubte que com punta envenenada neguiteja l'esperit de 'l enamorat espòs!

¡Ab quina delectació escolta 'l públich las fibrants notas de la romana que Curro canta en l'acte primer, recordant los días én que 's trobaba felís tenint l'amor de Soledad!

Se fa recomanable per sa melodia envoltada de certa essencia mística que resulta de magnífich efecte, la plegaria de Curro, de 'l primer cuadro de 'l últim acte.

Plens de vida, llensant l'animació y l'ayre caracteris-

tich de la terra que representan, són tots los coros de la obra, molt particularment lo de 'l segón cuadro del 'l mateix últim acte.

Lo Mtre. Chapí compenetrat de las exigencies de 'l públich y de 'l aveus en que s' troban las arts en totas sas manifestacions en l'actual moment d'iniciació, no ha volgut enclóure 's en l'estacionament quedant á la cua de 'ls músichs mes renombrats d'Espanya.

Lo Mtre; Chapí ha fugit de la pauta trassada, observada y sostinguda en altrás obras, com *La Tempestat*, *La Bruja*, *El Rey que rabió*, etz. etz., en las que fixaba sa personalitat on los procediments orquestrals. No hi ha cap dubte que s'havia format dintre sa manera conceptiva una música propia, individual, chapiana.

En *Curro Vargas* deixa 'ls viarany antichs, los motllos que li serviren per las primeras obras, la rutina en l'orquestració que cuasi constituía la base de sas composicions lírich dramáticas, y la fórmula establerta y aceptada en sas tiradas melòdicas. Tot aixó ha desaparegut. Tota l'antiga indumentaria que per sos colors y formas ratllaba en lo ridícul, ha sigut refujat pe 'l mestre.

Aquet se 'ns ha presentat com á músich distingit, espert, coneixedor de l'orquestra y de 'ls ressorts que la fan brillar; posseedor de la técnica, va dret á 'l objetiu que 's proposa obtenint sempre 'l resultat, l'efecte que desitja.

Lo treball d'orquestra de *Curro Vargas* acusa un músich de primera per sas modulacions y efectes, per sas combinacions y dissenys, y pe 'l desembrás ab que 's mou dintre la mateixa.

Una aclaració hem de fer respecte á la absoluta originalitat melòdica d'aquesta obra, y la farem per que hi ha qui atribueix á 'l fet gran importancia, menoscabant la reputació de 'l músich.

Lo cant que podem dir, és l'encarnació de 'l protagonista en lo treball musical, la primera frasse, á 'l arrencá l'idea, dos compassos sols, no és de 'n Chapí, sino de *La Bohème*, de Puccini.

La inicia Rodolfo en lo tercer acte, (*La Bohème*), quant conta á Marcelo 'l per que ha deixat á Mimi y diu:

*Una terribil tosse
l'esil petto le scuote,*

frase que la reproduheix y acaba ab un fortíssim l'orquestra un poch despres (*La Bohème*, pag. 203).

¿Vòl dir aixó que 'l Mtre. Chapí si no hagués tingut á Puccini no haguera fet *Curro Vargas*? Los que aixó pensin no són músichs.

Sols direm nosaltres que 'ls dos mestres coincidiren en sols dos compassos de sas obras.

En resumen: lo Mtre. Chapí en *Curro Vargas*, per sa inspiració y per son treball científich, s'ha posat en primer terme de 'ls músichs distingits y sa obra á 'l costat de *La Dolores*, de Breton.

L'execució á la primera int surtí un poch desequilibrada: sería, sens dopte, la emoció de 'l estreno en públich nou. En las successivas ha millorat ostensiblement.

Las decoracions novas, pintadas per aquesta obra produheixen magnífich efecte.

Autors y actors foreu cridats á las taulas, rebent los primers calorosíssimas ovacions en cada acte.

Concerts Euterpe.—*Quart de la temporada.*—Componian lo programa composicions de Clavé, David, Guy, Litolff, Ribera (C), Sadurní, Borrás de Palau, Rafart y Goula.

La concurrencia aplaudí las obras que ja en altres concerts rebut havían sa aprobació.

Dos autors completament nous se presentaban: era un lo Sr. Borrás de Palau estimat company, redactor crítich musical del *Correo catalán*, ab la composició á veus so-

las, lletra de Apeles Mestres, titulada: *Primaveral*, y 'l jove professor de violis D. S. Rafart, ab una *marcha triunfal* á gran orquesta.

La obra de nostres amichs Mestres y Borrás se fa simpática per sa expontánea y fresca melodia.

Sols hi trobarem cert amanerament en los finals de la frase musical, defecte que 's nota en altrás sèvas composicions que 'l jove músich ha donat á 'l públich.

La *Marcha Triunfal*, fou aplaudida, demanantse la repetició, no está mancada de certas manifestacions que acusan en lo jove Sr. Rafart un músich de bon temple que estudiant los bons autors en l' orquestació y madurant mes lo plan de sas obras, pot donar sabrosos fruyts de sa inteligencia, y adquirir ensempls sólida reputació artística.

Lo públich aplaudí la obra y demaná sa repetició.

Aquèsta la dirigeix son mateix autor.

A. DE LA F.

Secció de Montepíos

Diumenge 6 de Agost tindrà la sessió anyal ordinaria lo Consell General de *La Unión defensora del Socorro mútuo*, á fi de donar compte de la marxa de la Associació y procedir á la elecció de càrrechs.

Entre 'ls assumptos generals que 's tractarán hi figura l' acort prés per la secció de auxili en càs de mort per contribuir á donar gran desarrollo á la mateixa, aprofitant la circumstancia de haverse pagat ja dos llegats de 450 pessetas á des llegataris ab motiu de las defuncions de D.ª Tecla Bossa y D. Jaume Enrich. També, segons tenim entès, se donará lectura de l' anteproyecte de lley redactat en vista de las Bases aprobadas para las sesiones del *Congreso General de auxilio mútuo*.

En dita sessió 's presentará l' estat de comptes per procedirse á sa discusió y aprobació.

—L' andador Sr. Tudó ha deixat la recaudació de gran número de germandats que tenia fa molts anys.

—La associació *El Amparo moderno* passa una circular á 'ls individuos posant de relleu las ventajás que 'ls ofereix y l' estat altament satisfactori en que 's troba.

PRIMAVERAL

Hont va 'l Sol de Mars
revestit de festa?

Va cel á través
á buscar promesa;
s' en vol mullerar
per la primavera.

Entre terra y cel
troba sa amoreta;
tróbala plorant
y ab amor la besa:
la Pluja d' Abril
per companya ha presa.

Las bodas avuy
'l cel las han fetas;
qui 'ls ha desposat
és la Primavera;
per capella 'l cel
per altar la terra.

Dèu ha benchit
la galán parella;
'ls fills que tindrán
serán rosas veras,
lliris y clavells
papellons y abellas.

APELES MESTRES.

Saló de descans

La distingida dama jove que ab mólt aplauso treballa en lo teatro Principal de nostra ciutat, Srta. Domus, ha

sigut escripturada per formar part de la companyia dramática que durant la temporada vinent actuará en lo Teatro Lara, de Madrid.

Felicitem á la simpática actriu per son merescut ascens.

—¿Qué ha passat en la Redacció de *L' Atlántida*?

—Diu que s' ha quedat sense *capella*, pero que ab *capella* ó sense hi haurá 'ls mateixos sants?

Nos alegrem de que 'ls sants hi continuen por que son sants de la nostra devoció.

—Lo Sr. Bozzo, 'l Sr. Millá, la Sra. Llorente y altres apreciables artistas de aquesta ciutat, han format una companyia de declamació per treballar en lo teatro Circó Espanyol. Creyem que donarán molta variació de obras y no duptem que 's guanyarán las simpatías de 'l públich.

Avuy acaba en lo folletí la publicació de 'l juguet

UN VESTIT NOU

y comensa la de la revista castellana, de D. Joseph María Pous,

LA CHIVA

SEÑORAS

con el uso diario de la legítima

Agua de Barcelona

de José Domínguez, se obtiene

JUVENTUD, HERMOSURA

y desaparición completa de pecas, señales de viruela y demás manchas que afean vuestro cutis.

1, 1'50 y 2 pesetas botella

Tomando una docena, se rebajan 2 pesetas

DESPACHO: MENDIZÁBAL, 14, 1.º - 2.º

ARCHIVO LÍRICO-DRAMATICO

Y COPISTERÍA DE

Francisco Pérez Pol

Calle de Roig, núm. 24.—BARCELONA

Gran establecimiento de música

Instrumentos, pianos y armoniums, de

JUAN AYÑÉ

FERNANDO VII, 51 y 53 y CALI., 22.—BARCELONA

SSSSS Especialidad en pianos de alquiler. SSSSS
Guitarras desde 5 pesetas.

Toalla FRINÈ

Son ús hermojeja 'l rostre, absorveix la grassa del cutis, treu las arrugas, contrau 'l poro de la epidermis y evita las tacas, borro y erupcions de la pell.

Rejoveneix y es un tresor per conservar la dentadura neta, forta y esmaltada desapareixent ab son ús lo sarro y l' escorbut.

Se ven en totas las perfumerías

Imp. Pujol y C.^a Tallers, 45.—BARCELONA